

Jaarverslag Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs 2013

Het jaar 2013 was opnieuw door persoonlijke omstandigheden van leden en bestuursleden en de doorgaande bezuinigingen in het hoger onderwijs een zwaar jaar voor het Platform. De doorgaande bezuinigingen staan een regelmatige aanwezigheid van de deelnemers bij de Platformbijeenkomsten in de weg. Taalbeleidstaken van deelnemers zijn veelal vervangen door lestaken. De voor 2013 geformuleerde plannen die niet gerealiseerd zijn, blijven in 2014 op de agenda staan, al wordt het aantal bijeenkomsten in 2014 verminderd met het doel de opkomst per bijeenkomst te verhogen. Uitwisseling per mail en via de website zal naar verwachting een belangrijker rol gaan vervullen in de uitwisseling van kennis en ervaringen.

De doelstelling van het Platform die in 2007 geformuleerd is, blijft onveranderd:

1

Het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs is een Platform voor ontmoeting en uitwisseling van kennis en ervaringen. Door middel van kennisdeling en kennisvorming wil het Platform bijdragen aan een verdere ontwikkeling en initiëring van instellingsbreed taalbeleid in het hoger onderwijs.

Uitgangspunt voor 2013: minder overleg, maar meer resultaat

De afgelopen jaren is de deelnemerslijst aan de Platformvergaderingen enorm gegroeid. Het Platform heeft in 2013 de basis gelegd om gericht te investeren in inhoudelijke kwaliteit en in de ontwikkeling van de website. De ledenraadpleging begin 2012 onderschreef dit streven. Het aantal bijeenkomsten van het Platform is teruggebracht tot vier of vijf per jaar, waarbij per bijeenkomst een of meerdere thema's uitgewerkt zullen worden.

Het Platform heeft in 2013 vier bijeenkomsten uitgeschreven, afwisselend in Vlaanderen en in Nederland. Tijdens de HSN-Conferentie is de vierde, meer bepaald een openbare bijeenkomst gehouden. Hierna volgt een overzicht.

Bijeenkomsten in 2013

28 januari 2013: Platformbijeenkomst in Antwerpen

Thema: drie vormen van feedback en de fases van academisch schrijven

Groepswerk rond taalontwikkende (TO) feedback: kenmerken, praktijkvoorbeeld.

Demo van www.succesmettaal.nl: (meten, toepassen, oefenen). Focus op woorddossier (onderdeel van *oefenen*) & begeleiding bij het schrijven aan opdrachten van de opleiding (met aandacht voor het schrijfproces).

Aanwezig: 20 deelnemers, 9 deelnemers van Vlaamse instellingen en 11 van Nederlandse.

18 maart 2013 Platformbijeenkomst in Den Haag

Deze bijeenkomst had drie thema's:

1. Anouk van Eerden: "Meten en maximaliseren van basale schrijfvaardigheid"

Anouk van Eerden is de eerst Platformdeelnemer die bezig is met promotieonderzoek op het terrein van taalbeleid in het hoger onderwijs. Ze presenteert tijdens de bijeenkomst haar promotieonderzoek. Ze laat zien wat de belangrijkste uitkomsten van haar onderzoek zijn en sluit af met de vragen voor vervolgonderzoek.

2. Truus Hermans: over het centraal examen taal voor mbo-4.

Truus Hermans is afgevaardigde van het Platform in de vaststellingscommissie voor het centraal examen mbo-4. Vandaag informeert zij het Platform over dit centraal examen Taal, op 3f-niveau (niveau uit de niveaubeschrijving van de commissie Meijerink (Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen)). Zij beperkt zich in haar presentatie tot de bespreking van de openbaar toegankelijke toetsitems (www.cito.nl) uit de voorbeeldexamens taal.

Na de bespreking legt zij een paar specifieke vragen (vraagtypes) aan het Platform voor omdat zij zich afvraagt welk type leesvaardigheid vereist is om de vraag te kunnen beantwoorden. Is dit wat we willen dat mbo-deelnemers kunnen? Het centraal examen zal naar verwachting ook zijn weerslag hebben op het voorafgaande onderwijs. Is dit het type leesvaardigheid dat mbo'ers nodig hebben?

3. Standpunt over de wenselijkheid van een Staatsexamen Nt2 III

Het College voor examens heeft onderzoek gedaan naar de wenselijkheid van een Staatsexamen Nt2 III. Het Platform is daarbij betrokken geweest (Guido Cajot en Wilma van der Westen), zie het rapport. Het rapport geeft een goed overzicht van de voors en tegens van een staatsexamen Nt2 III. (In het rapport staat overigens dat we een Platform van de Taalunie zijn. Dat is niet zo, het platform is een zelfstandige stichting die financieel ondersteund wordt door de Taalunie.) Diverse malen is gevraagd of het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs een ondersteunende brief zou willen afgeven. Een eerdere raadpleging per mail heeft te weinig respons en te weinig overeenstemming opgeleverd. Vandaag bespreken we tijdens de bijeenkomst of er voldoende draagvlak is voor een eensluidend standpunt. Bij voldoende draagvlak zal een concepttekst worden voorgelegd aan de leden die nu niet aanwezig konden zijn.

Aanwezig: 17 deelnemers van Nederlandse instellingen.

3 juni 2013 Platformbijeenkomst te Antwerpen

Spreekers: Ilse Mestdagh & Gerti Wouters, HoWest campus Brugge

Thema: ***"Invoering van een breed en integraal taalbeleid in Howest, een update"***

Sinds drie jaar werkt de stuurgroep Taalbeleid aan een fundamenteel taalbeleid voor Howest, een breed en integraal taalbeleid op maat. Breed, want de focus ligt niet enkel op spelling en werkwoorden; integraal, want het taalbeleid is een must voor alle opleidingen in Howest; op maat, omdat de talige competenties van elke student onlosmakelijk verbonden zijn met zijn keuze voor studie en beroep. De New Young Professionals moeten klaar zijn voor de arbeidsmarkt wanneer ze afstuderen, ook op talig vlak.

Aanwezig: 12 deelnemers, 5 van Vlaamse instellingen, 7 van Nederlandse.

29 & 30 november 2013 Openbare platformbijeenkomst tijdens HSN 27 te Utrecht

De openbare bijeenkomst van het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs is tweemaal gehouden, eenmaal op de vrijdag en eenmaal op de zaterdag.

Lezing/workshop door Wilma van der Westen *"Uitbreiding didactisch repertoire van (vak)docenten in het hoger onderwijs"*

Publicatie:

Van der Westen, W. (2013). Openbare bijeenkomst Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs. Taalgericht vakonderwijs & taalontwikkelen: lesgeven: identiek of verschillend? In A. Mottart & S. Vanhooren (red.), *Zevenentwintigste Conferentie Onderwijs Nederlands* (pp. 166-171). Gent: Academia Press

3

Naast de Platformbijeenkomsten en de openbare Platformbijeenkomst tijdens de HSN-Conferentie, heeft het Platform in 2013 aan de volgende doelen gewerkt:

- **Verdere bekendmaking en implementatie van**
  - (1) de Talige startcompetenties voor hoger onderwijs¹;
  - (2) de visie op taalbeleid in het hoger onderwijs.

Beide zijn aan de orde geweest in de volgende presentaties:

23 april 2013 Vierde Grote Taal- en Rekenconferentie
Albeda College Rotterdam
Lezing en workshop **"Sterk in taal, sterk in studie. Drie vormen van feedback"**.

3 april 2013 Levende Talen, VECON, PVVVO
Afsluitende conferentie Project Docenten aan zet bij taal in de vakken te Houten
Lezing **"De vakdocent voor taalrendement"**

---

¹ Bonset, H. & H. de Vries (2009). Talige startcompetenties voor hoger onderwijs. Enschede: SLO.

3 juni 2013 CPS-Conferentie Schrijfvaardigheid
Lezing/workshop "**Sterk in taal, sterk in studie. Drie vormen van feedback**".
In verband met afwezigheid van Wilma van der Westen is deze workshop overgenomen door J. van Kruiningen en M. van Huffelen, beiden van RU Groningen.

18 november 2013
CPS-Conferentie Schrijfvaardigheid te Amersfoort
Lezing/workshop "**Sterk in taal, sterk in studie. Drie vormen van feedback**".

- **Aanvang van de beschrijving van de talige eindcompetenties van een bacheloropleiding, gebaseerd op de zogenoemde Dublin-descriptoren.**
De Dublin-descriptoren voor bachelor- en masteropleidingen bevatten zes elementen: kennis en inzicht, toepassen kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden. De mate waarin de student elk van deze aspecten beheerst, is in hoge mate afhankelijk van zijn taalvaardigheid. Voor het ontwikkelen van een integraal taalbeleid binnen het hoger onderwijs dienen generiek talige eindcompetenties Nederlands te worden geformuleerd. In combinatie met de Talige startcompetenties Hoger Onderwijs zijn daarmee begin en eind voorhanden.
- **Taaltoetsing**
Het Platform gaat onderzoeken op welke wijze het een tegenwicht kan bieden aan de huidige trend om studenten aan de poort of in het eerste jaar van de opleiding te selecteren op basis van een taaltoets uitgaande van een smalle opvatting van taal (spelling en grammatica). Het Platform vreest dat deze trend niet zal bijdragen aan maximale participatie, maar mogelijk juist tot uitsluiting. Gedacht wordt aan een conferentie voor managers in het hoger onderwijs voor een **discussie over taaltoetsing**. Dit idee is in 2013 nader uitgewerkt en wordt in juni 2014 uitgevoerd. Het platform onderzoekt of hierbij samengewerkt kan worden met partners, bijvoorbeeld met de Nederlandse Taalunie.
- **Onderzoek doen naar taalbeleid: verwerven en delen van kennis.**
Een van de belangrijkste speerpunten van beleid van het Platform is het verzamelen en delen van kennis, zowel uit Nederland als uit Vlaanderen, bij de deelnemende hogescholen (30) en universiteiten (6). Bij de huidige leden van het Platform is veel expertise aanwezig op het gebied van het ontwikkelen en uitvoeren van taalbeleid, niet alleen vanuit de praktijk, maar ook door gericht onderzoek binnen bijvoorbeeld de kenniskringen van lectoraten van Nederlandse hogescholen, door onderzoeksopdrachten in Vlaanderen en het onderzoek van promovendi. Om deze kennis te bundelen wil het Platform een **kenniskring** oprichten, waarin gestuurd wordt op inhoud. Zo'n kenniskring versterkt de onderlinge binding, vergroot het belang van deelname aan het Platform en vergroot de expertrol naar buiten toe.
De initiatiefnemers voor het bijeenroepen van de eerste bijeenkomst van de kenniskring, op 30 oktober 2013, zijn Fenna Swart, docent van Inholland, en Wilma van der Westen, senior adviseur Taalbeleid van De Haagse Hogeschool en voorzitter van het Platform, beide bezig met promotieonderzoek op het terrein van taalbeleid hoger onderwijs. Tijdens de eerste bijeenkomst waren twee Vlaamse en zes Nederlandse onderzoekers aanwezig.

Wilma van der Westen heeft in de zomer van 2013 gesproken met Ellen Fernhout en Elisabeth d'Halleweyn van de Nederlandse Taalunie. De voorzitter heeft, als expert en als voorzitter van het Platform, medewerking verleend aan het onderzoek van de Raad van de Nederlandse Taal & Letteren en de Taalunie naar

Nederlands in het hoger onderwijs door materiaal en de bibliografie (W. van der Westen (2013). *Bibliografie Taalbeleid in het Hoger Onderwijs in Nederland en Vlaanderen*. Versie juli 2013) ter beschikking te stellen, zich te laten interviewen en contactpersonen door te geven.

- **Intensiveren van de Vlaamse inbreng, ledenwerving (met name universiteiten) en werving van bestuursleden.**

Het Platform biedt een podium aan elke taaldocent/communicatiedocent in Nederland en Vlaanderen. Hoewel het aandeel van Nederlandse zijde bij de oprichting zeer groot was, is vanaf het begin gestreefd naar samenwerking met alle hogescholen en universiteiten binnen het Nederlandse taalgebied. Het Platform wil een Nederlands/Vlaams gezicht tonen, zowel in bestuurlijk als in inhoudelijk opzicht. In het programma van activiteiten hebben Vlaamse deelnemers een bijdrage geleverd. In bestuurlijk opzicht heeft het Platform de blik naar het zuiden gericht, echter inspanningen tot nu toe om een nieuwe voorzitter, een Vlaamse voorzitter te vinden, hebben nog geen effect gesorteerd. Wel zijn we verheugd dat Sibob Kanobana van Universiteit Gent m.i.v. 20 januari 2014 het bestuur is komen versterken.

Het bestuur zal in 2014 wederom extra inspanningen verrichten om deze bijdrage te vergroten: vooral op het terrein van onderzoek op het gebied van taal en taalbeleid heeft de Vlaamse deelname grote waarde.

De bijdrage van Nederlandse en Vlaamse universiteiten aan de activiteiten van het Platform is momenteel klein.

- **Openstelling van de Platformwebsite.**

De indeling van de website van het Platform heeft een tweeledig karakter: voor iedere geïnteresseerde vrij toegankelijke pagina's en pagina's alleen voor leden. Het doel van deze website is de activiteiten van het Platform onder de aandacht brengen van een breed publiek en het efficiënt delen en verspreiden van kennis over taalbeleid aan leden door een databank met publicaties over 'taalbeleid hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen' (bibliografie samengesteld door Wilma van der Westen).

De website is, na enige vertraging in de bouw en aanpassingen van de indeling, in 2013 opengesteld en zal in de juni bijeenkomst van het Platform in 2014 officieel gepresenteerd worden.

Het webadres is: www.taalbeleidhogeronderwijs.org.

- **Vertegenwoordiging.**

Het Platform is in 2013 afgevaardigd in de klankbordgroep van de VHLORA (An De Moor), in de groep voor de vaststelling van de referentiesets (3F) (Wilma van der Westen) en in de vaststellingscommissie centraal examen mbo-4 (Truus Hermans).

- **Samenwerking en afstemming.**

Het Platform heeft weinig bestuurskracht gehad om dit onderwerp goed ter hand te nemen. In 2013 is het volgende gerealiseerd:

- Het probeert in overleg te komen met het bestuur van NACV over raakvlakken en over een mogelijke, door het Platform gewenste samenwerking.
- Het zoekt samenwerking met partners voor (wetenschappelijk) onderzoek.
- Het onderhoudt contacten met Nederlandse Taalunie.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs dat in overleg met zijn leden deze doelen in 2013 wil gaan realiseren, is op dit moment als volgt samengesteld:

Wilma van der Westen, voorzitter
(De Haagse Hogeschool)
An De Moor, algemeen bestuurslid
(Katholieke Hogeschool Sint-Lieven; nu: HUB-KAHO, met een campus in Aalst,
Gent, Sint-Niklaas en Brussel)
Roel Huysmans, secretaris
(Hogeschool Rotterdam)
Ronald Zwijs, algemeen bestuurslid,
(Pabo Thomas More in Rotterdam, t/m augustus 2013)
Flip Strang, penningmeester a.i. Flip is m.i.v. 1 oktober 2013 afgetreden.
(ex-Fontys Lerarenopleidingen Tilburg).
Vacature algemeen bestuurslid
m.i.v. 20 januari 2014 vervuld door Sibobana (UGent)

Om het voortbestaan van het Platform veilig te stellen, is het bestuur sinds november 2013 in bespreking van Anne Kerkhoff, Christel Kuijpers en Annette Hurkmans van Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT).

Bijlage: bij dit **Jaarverslag Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs 2013** is het **Financieel jaarverslag 2013 en de begroting voor 2014** gevoegd.

Den Haag, februari/maart 2014

6

Foto's genomen door An De Moor tijdens de

Platformbijeenkomst
van 20 januari 2014.

Plannen voor 2014

Het bestuur heeft besloten voor 2014 geen subsidie aan te vragen bij de Taalunie. Het Platform voldeed ten tijde van de subsidieaanvraag, met slechts één Vlaams bestuurslid, niet aan de door de Taalunie gestelde subsidie-eisen.

De doelstelling van het Platform die in 2007 geformuleerd is, blijft onveranderd:

Het Nederlands/Vlaams Platform Taalbeleid Hoger Onderwijs is een Platform voor ontmoeting en uitwisseling van kennis en ervaringen. Door middel van kennisdeling en kennisvorming wil het Platform bijdragen aan een verdere ontwikkeling en initiëring van instellingsbreed taalbeleid in het hoger onderwijs.

Het Platform zal in 2014 deze doelstelling verwezenlijken door de volgende activiteiten en inspanningen.

7

Twee (of drie) Platformbijeenkomsten plus een openbare Platformbijeenkomst tijdens HSN 28

20 januari 2014 in Antwerpen met als thema de talige voorbereiding op de bachelor- en masterproef

2 juni 2014 in Den Haag (of Tilburg, of een andere plaats)

Thema: taaltoetsing

Het Platform wil met deze bijeenkomst een tegenwicht bieden aan de huidige trend om studenten aan de poort of in het eerste jaar van de opleiding te selecteren op basis van een taaltoets uitgaande van een smalle opvatting van taal (spelling en grammatica). Het Platform vreest dat deze trend niet zal bijdragen aan maximale participatie, maar mogelijk juist leidt tot uitsluiting. Deze discussiebijeenkomst kan leiden tot een standpuntbepaling die uitgewerkt kan worden in een conferentie voor managers in het hoger onderwijs. Dit idee is in 2012 geopperd, in 2013 nader uitgewerkt en wordt in juni 2014 uitgevoerd.

Het platform onderzoekt of voor de conferentie voor managers samengewerkt worden met partners, bijvoorbeeld met de Nederlandse Taalunie, de Vereniging Hogescholen, VSNU en VLOR en VLHORA.

15 oktober 2014 in Aalst met als thema 'Taalontwikkeld lesgeven in niet-talige opleidingen'

14 en 15 november 2014, een openbare Platformbijeenkomst tijdens HSN 28 te Brugge

Elke bijeenkomst zal een of meer inhoudelijke thema's belichten. Net als in voorgaande jaren nodigt het bestuur in 2014 hiertoe ook externe sprekers uit.

Herbezinning

Het Platform is toe aan een herbezinning over de vorm en positie van de deelnemers. De uitwisselingsfunctie van het Platform zal meer en meer via onderling mailcontact en uitwisseling via de website vorm gaan krijgen, is de verwachting. Werd voorheen de Platformbijeenkomsten gedragen door de deelnemers, nu is de tendens zichtbaar dat deelnemers eerder komen om te 'halen' dan om te 'brengen'. Dat vergt een andere organisatievorm.

Verder zijn de vier á vijf bijeenkomsten per jaar in de Platformbijeenkomst van 20 januari 2014 teruggebracht tot twee (of drie) plus een vierde, openbare Platformbijeenkomst, tijdens de jaarlijkse HSN Conferentie Onderwijs Nederlands. Verder heeft Anne Kerkhoff, lector Taal en diversiteit aan de Fontys Hogeschool, i.s.m. Annette Hurkmans en Christel Kuijpers een activiteitenplan opgesteld voor de toekomst van het Platform en een voorstel gedaan voor ondersteuning vanuit de Taalwerkplaats van FLOT, Fontys Lerarenopleiding Tilburg (met drie medewerkers), onder meer op het vlak van administratie, organisatie en webopvolging. Het plan is in de januaribijeenkomst van 2014 voorgelegd aan het Platform en wordt daarna in samenspraak met het bestuur verder uitgewerkt.

Kenniskring

Het Platform stelt een deel van de website beschikbaar voor de in 2013 opgestarte kenniskring Taalbeleid Hoger Onderwijs. In 2014 zal de kenniskring Taalbeleid Hoger Onderwijs voortgezet worden.

Vertegenwoordiging/afvaardiging

Het Platform zal in 2014 afgevaardigd zijn in de klankbordgroep van de VH LORA (An De Moor), voor het vergelijken van het vwo-eindexamen en referentieniveau 4F (Wilma van der Westen) en in de vaststellingscommissie centraal examen mbo-4 (Truus Hermans).

8

Daarnaast zal het Platformbestuur door Wilma van der Westen en An De Moor vertegenwoordigd zijn op de Expertbijeenkomst taalvaardigheid in het hoger onderwijs van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren die op 19 maart in Rotterdam plaatsvindt. Ook andere platformdeelnemers zijn voor deze expertbijeenkomst uitgenodigd, onder andere Edith Alladin, Bas van Eerd, Mathijs Eijgelshoven, Ilse Mestdagh, Henriette Groot Antink.

Samenwerking en afstemming.

De voornemens van het Platform voor 2014 zijn om:

- in overleg met het bestuur van NACV te komen tot een vorm van samenwerking. Het Platform ziet die als zeer gewenst.
- in overleg te treden met het Vlaams Forum Taalbeleid en Taalondersteuning voor het verder uitbouwen van een vorm van samenwerking.
- samenwerking te zoeken met partners voor (wetenschappelijk) onderzoek, o.a. voor het beschrijven van de talige eindcompetenties van een bacheloropleiding. In overeenstemming met het doel van het Platform, namelijk om te streven naar een instellingsbreed taalbeleid, legt het Platform de eerste prioriteit bij de ontwikkeling van de generieke taalcompetenties (uitgaande van de Dublindescriptoren) en daarna bij de opleidingsspecifieke.
- met het bestuur van het Platform ernaar te streven om in de loop van 2014 weer te voldoen aan de criteria die de Nederlandse Taalunie stelt aan financiële ondersteuning, onderhoudt daartoe contact met de Taalunie en zal voor 2015 weer een subsidieaanvraag opstellen.

- met het bestuur contact op te nemen met VSNU en Vereniging Hogescholen, VLOR en VHLORA om te bespreken hoe deze kunnen bijdragen aan de doelstellingen van het Platform.
- met het bestuur contact op te nemen met de NVAO over de toetsing van taalvaardigheid, integraal taalbeleid en de kwaliteit van de taalvaardigheid van eindscripties en de toetskaders van de NVAO. Enkele Platformdeelnemers, zowel Nederlandse als Vlaamse, zullen hierbij betrokken worden.